

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ АПАС МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
АПАС ШӘҺӘР ЖИРЛЕГЕ СОВЕТЫ**

КАРАР

2022 ел, 8 июнь

№107

**Апас шәһәр жирлегенең төзекләндерү кагыйдәләренә
үзгәрешләр кертү турында**

Россия Федерациясе Төзелеш һәм торак-коммуналь хужалык министрлыгының «Муниципаль берәмлекләр территорияләрен төзекләндерү буенча нормаларны һәм кагыйдәләренә эшләү буенча Методик рекомендацияләренә раслау турында» 2021 елның 29 декабрдәге 1042/пр номерлы боерыгына таянып, Татарстан Республикасы Апас муниципаль районы Апас шәһәр жирлеге Советы карар кабул итте:

1. «Апас шәһәр жирлегенең төзекләндерү кагыйдәләренә раслау турында» Татарстан Республикасы Апас муниципаль районының 2017 елның 9 мартындагы 59 номерлы Апас шәһәр жирлеге Советы карары белән расланган Апас шәһәр жирлеген төзекләндерү кагыйдәләренә түбәндәге үзгәрешләренә керттергә:

3 пунктны түбәндәге редакциядә баян итәргә:

«3.Төзекләндерү кагыйдәләре түбәндәге мәсьәләләренә жайга сала:

1)гомуми файдаланудагы территорияләренә тоту һәм мондый территорияләрдән файдалану тәртибе;

2) фасадларның тышкы төре һәм биналарның, корылмаларның киртәләү конструкцияләре;

3) төзекләндерү элементларын проектлау, урнаштыру, тоту һәм торгызу, шул исәптән жир эшләрен башкарганнан соң;

4) биналарның, корылмаларның архитектур яктыртуын да кертәп, жирлек территориясен яктыртуны оештыру;

5) жирлек территориясен яшелләндерүне оештыру, торак пунктлар чикләрендә урнашкан чирәмле үсемлекләр биләгән газларны, чәчәклекләренә һәм башка территорияләренә төзү, тоту, торгызу һәм саклау тәртибен дә кертәп;

6) жирлек территориясендә мәгълүмат урнаштыру, шул исәптән урам исемнәре һәм йорт номерлары, вывескалар белән күрсәткечләр урнаштыру;

7) балалар һәм спорт майданчыкларын, хайваннарны, парковкаларны (парковка урыннарын), кече архитектура рәвешләрен урнаштыру һәм тоту;

8) жәяүлеләр өчен коммуникацияләр, шул исәптән тротуарлар, аллеялар, юллар, сукмаклар оештыру;

9) күрсәтелгән территориядә инвалидларның һәм халыкның башка аз мобильле төркемнәренә тоткарлыксыз хәрәкәтен тәмин итү максатларында жирлек территориясен төзекләндерү;

10) жирлек территориясен, шул исәптән кышкы чорда, жыештыру;

11) яңгыр сулары агып төшүне оештыру;

12)жир эшләрен уздыру тәртибе;

13)муниципаль жирлек территориясен бәйрәмчә бизәү;

14)жирлек территориясен төзекләндерү чараларын гамәлгә ашыруда гражданның һәм оешмаларның катнашу тәртибе;

15)якындагы территорияләр чикләрендә төзелмәгән яисә төзелмәгән күпфатирлы йортлардагы урыннарның милекчеләре һәм (яисә) башка законлы хужалары булган, шул исәптән биналарның, төзелешләренә, корылмаларның, жир кишәрлекләренә

(күпфатирлы йортлардагы урыннарның милекчеләреннән һәм (яисә) башка хужаларыннан тыш) катнашуы;

16)Россия Федерациясе субъекты законында билгеләнгән тәртип нигезендә янәшәдәге территорияләрнең чикләрен билгеләү; »;

7 пунктны түбәндәге редакциядә бөян итәргә:

«7.Муниципаль берәмлекнең ижтимагый территорияләрен төзекләндерү объектларына торак пунктның һәм алардан, шул исәптән яшелләндерелгән территорияләрнең ижтимагый территорияләренең барлык төрләре, жәлеп итү үзәкләре, примагистраль территорияләр, гомуми файдаланудагы су объектларының яр полосалары, шулай ук кешеләрнең чикләnmәгән даирәсеннән тоткарлыксыз файдаланган башка объектлар керә.

Торак төзелеше территорияләрендә төзекләндерү объектларына түбәндәгеләр керә: ижтимагый территорияләр, күпфатирлы йортларның жир кишәрлекләре, ишегалды территорияләре, балалар бакчалары, мәктәпләр территорияләре, балалар өчен уен һәм балалар спорт майданчыклары, инклюзив балалар майданчыклары, спорт майданчыклары, автостоянкалар майданчыклары, транспорт, инженерлык коммуникацияләренең техник зоналары, контейнер майданчыклары һәм коммуналь калдыкларның аерым төркемнәрен кушу өчен майданчыклар, терлекләренә аулау һәм дрессировкалау өчен майданчыклар, төрле берләшмәләрдә кварталлар, микрорайоннар, районнар тәзи торган башка территорияләр һәм торак пунктның планлаштырылган структурасының башка элементлары.»;

түбәндәге эчтәлекле 18.1-18.15 пунктлар өстәргә:

«18.1.Ижтимагый территорияләренә төзекләндерү буенча проект чараларын эшләгәндә территорияләрнең визуаль кабул итү өчен ачыклығын һәм үткәрүчәнлеген (чукрак шәһәрләр һәм артык киртәләр булмау), халыкның аз мобильлә төркемнәрен дә кертеп, тоткарлыксыз хәрәкәт итү шартлары, тарихи барлыкка килгән планлаштыру структурасына һәм төзелеш масштабына ярдәм итү алымнары, әйләнә-тирә торак пункт белән төзекләндерү элементларының стиль бердәмлегенә ирешү, шулай ук конструкцияләренә стиль бердәмлегенә ирешү, шул исәптән тышкы биналарда, корылмаларда, корылмаларда урнашкан мәгълүмат урнаштыру чараларына, рекламаларга һәм элмә такталарга ирешүне тәэмин итәргә.

18.2.Торак пунктның ижтимагый территорияләрендә һәйкәлләр, декоратив-гамәли сәнгать эсәрләре, декоратив су жайланмалары урнаштырыла.

18.3.Биеклегә транспорт һәм жәяүлеләр хәрәкәте шартларына бәйле рәвештә билгеләнә торган өслек суларының читкә китүен тәэмин итү максатларында өслек өслегенәң авышлығын тәэмин итәргә кирәк.

18.4.Басмалар, баскычлар, пандуслар, яктырту, мәгълүмати һәм урам техник жиһазлары, башка киртәләр, шулай ук тукталыш пунктлары зоналарында һәм урам аша чыгу урыннарында тротуар кырыен тактиль өслек ярдәмендә бүлеп бирергә тәкъдим ителә.

18.5.Терсәктә урнашкан агачлар өчен, яклауның башка төрләре булмаганда, шул исәптән, ирекле рәшәткәләр, бордюрлар, эскәмияләр булмаганда, жәяүлеләр коммуникацияләренәң бер дәрәжәдә яисә аннан да югарырак өслекке саклагыч ирекле өслек ясау тәкъдим ителә.

18.6.Жәяүлеләр коммуникацияләрен газ (грунт, йомшак өслек) белән тоташтырганда, төрле төрдәге борт ташларын урнаштыруны күздә тоту тәкъдим ителә. Борт ташларын жәяүлеләр коммуникацияләре белән бер дәрәжәдә урнаштырырга тәкъдим ителә.

18.7.Территорияларне төзеклэндергэндә койма урнаштыру төп максаты гражданның куркынычсызлыгын тәэмин итүне карарга тәкъдим ителә торган өстәмә төзеклэндерү элементы буларак тәкъдим ителә.

18.8.Югары сыйфатлы материаллардан эшлэнгән коймаларны кулланырга тәкъдим ителә.

18.9.киртөләрнең архитектура-сәнгать чишелешен, торак пункт территориясенә архитектур әйләнешен исәпкә алып, төзеклэндерү объекты чикләрендә бердәм дизайнер стилиндә сайларга тәкъдим ителә.

18.10.Жәмәгәть территорияләрендә, торак төзелеше территорияләрендә һәм рекреация билгеләнешендәге территорияләрдә саңгырау һәм тимер-бетон киртөләр куюны булдырмакка тәкъдим ителә.

18.11.Автотранспортның тротуарларга, жәяүлеләр юлларына, грунтка, йомшак өслекләргә, газоннарга һәм яшеллэндерелгән территорияләргә керү мөмкинлеге булган участкаларда автотранспортның йөрүенә, шул исәптән машина киртөләренә комачаулаучы жайланмалар урнаштырырга тәкъдим ителә.

18.12.мәдәни мирас объектлары территорияләрен төзү әлеге территорияләр өчен билгеләнгән шәһәр төзелеше регламентлары нигезендә башкарылырга тәкъдим ителә.

18.13.МАФны сайлаганда Россия Федерациясе территориясендә житештерелгән сертификациялэнгән эшләнмәләренә, нык, куркынычсыз, югары декоратив һәм эксплуатация сыйфатлары булган, озак вакытлы, ел дэвамында файдалану өчен билгеләнгән һәм тышкы мохит һәм климат йогынтысына чыдам материаллардан ясалган, муниципаль берәмлеккә хас булган сертификациялэнгән эшләнмәләрдән файдаланырга тәкъдим ителә.

18.14.Еш кына муниципаль берәмлектә яшәүчеләр һәм туристлар жәлеп итү үзәкләрен, шул исәптән торак пункт үзәгендә урнашкан жәмәгәть территорияләрен, территорияләренә һәм мәдәни мирас объектларын тарихи төзеп бетерү зоналарын төзеклэндергэндә, МАФ индивидуаль проект эшләнмәләре нигезендә проектлаштырырга тәкъдим ителә.

18.15.жир, төзелеш, юл, авария эшләре һәм башка төр эшләр, шул исәптән төзеклэндерү эшләре барышында, халыкның иминлеген тәэмин итү һәм башкарыла торган эшләр турында мәгълүмат стендлары һәм мәгълүмат конструкцияләренә башка төрләрен урнаштыруны күздә тоту тәкъдим ителә.»;

түбәндәге эчтәлектәге 27.1 пунктны өстәргә:

«27.1.Урам исемнәре һәм йортларның номерлары күрсәтелгән күрсәткечләр, шулай ук навигация өчен кулланыла торган башка күрсәткечләр биналарның архитектура элементларын капламыйча уңайлы урыннарда урнаштырырга.»;

«Индивидуаль торак йортларны карап тоту һәм территорияне төзеклэндерү» бүлегенә үзгәртәргә

түбәндәге эчтәлектәге 41.12 пунктны өстәргә:

«41.12. газоннарда, клумбаларда, яшел утыртмалары булган башка участкаларда автотототранспорт чараларын туктатуга, стоянкага һәм саклауга юл куймаска.»;

түбәндәге эчтәлектәге 41.13 пунктны өстәргә:

«41.13.Торак төзелеше территориясендә төзеклэндерү объектларын проектлау һәм урнаштыру, алар комплекста гражданның яшәвенә бәйлә барлык төп функцияләренә үтәүне тәэмин итсеннәр һәм әйләнә-тирә мохиткә тискәре йогынты ясамасын өчен, мәсәлән, рекреацион, сәламәтлэндерү, транспорт, хужалык һәм башка функцияләренә үтәүне тәэмин итсеннәр өчен.

Торак төзелеше территориясендә төрле төзекләнדרү объектларын бер үк вакытта урнаштыру мөмкин булмаганда, төзекләнדרү объектларын кварталда, микрорайонда яшәүчеләрнең ихтияжларын һәм ихтияжларын исәпкә алган функциональ зоналарга бүлгәргә, шул исәптән махсус инженер-техник корылмаларны (жир асты һәм жир өсте автостоянкаларын һәм парковкаларын) халыкның автотранспорт чараларын урнаштыру һәм саклау өчен урнаштыру күздә тотыла.

түбәндәгә эчтәлекле «Өске агып төшүче суларны кабул итүне оештыру» бүлгәгә өстәргә:

«Өске агымлы суларны кабул итүне оештыру

52.1.Жир өсте суларын кабул итү өчен билгеләнгән су чыгару (канализация) системасын сайлау турындагы карарны торак пункт күләмен һәм гамәлдәгә инфраструктураны исәпкә алып кабул итәргә.

Торак төзелеше территориясеннән, ижтимагый-эшлекле һәм коммуналь-житештерү төзелеше участкаларыннан һәм аларны төзекләндрәгәндә ачык парковкалардан өслек агып төшүче суларны түбәндәгеләр башкарырга тәкъдим ителә:

а) квартал эчендәгә су агызу челтәрләре;

б) квартал эчендәгә машина юлларын урамнан керү юлларында квартал эчендә урнаштырылган яңгыр суларына кадәр;

в) квартал эчендәгә машина юлларын жирле әһемияттәгә урамнар лоткасына керткәндә (ишегалды территориясә майданы 1 гектардан кимрәк булганда).

52.2.Яңгырга кабул итү коеларын проект рельефының түбәнәюе урыннарында: керү һәм кварталлардан чыгу урыннарында, су агымы ягыннан жәяүлеләр өчен чыгу зонасына кадәр, урамнарның һәм юлларның буй-буй текәлегенә карап, урам һәм юл йөрү өлешләре лоткаларында билгеләргә.

Эрозия (авышлык һәм грунт характеристикалары буенча) корылган торак төзелеш территорияләре участкаларында су үткәргечнең гомуми системасына өстәмә рәвештә өске агымлы суларны биналардан локаль аерып алуны күздә тоту.

калкулыклы рельеф участкаларында урнашкан территорияләрне төзекләндрәгәндә, текә сөзәклекләр таулы һәм су үткәргеч каналлар системасын жиһазландырырга киңәш ителә, ә карст-суффозия процесслары кишәрлекләрендә суның грунтка инфильтрациясен киметү буенча чаралар үткәргә кирәк.

Борынгы челтәрне урнаштыру, яңа төзелә торган һәм реконструкцияләнә торган су чыгару системаларын, көнкүреш сулары һәм өске агымлы сулар өчен даими билгеләнештәгә тышкы челтәрләрне һәм корылмаларны проектлау кагыйдәләрен исәпкә алып, су йөртү катламнарының һәм шөһәр төзелеше параметрларының фильтрацион характеристикалары буенча мәгълүматлар нигезендә исәпләп билгеләргә.

52.3.Өске агымлы суларны кабул итү өчен билгеләнгән су чыгару (канализация) системасы элементларына түбәндәгеләрне кертәргә:

сызыкча су үткәргеч;

яңгыр жыю рәшәткәләре;

инфильтр элементлар;

дренаж коелар;

дренаж траншеялар, үтеп керә торган өслек полосалары;

биодренаж канаулар;

яңгыр бакчалары;

су-сазлык жирләре.

52.4.Жир өсте суларын кабул итү өчен билгеләнгән су чыгару (канализация) системасын проектлаганда, урамнарны, биналарны, корылмаларны су басуны булдырмауга, су үткәргечләре, канализация, су сиптерү жайланмалары, системалар, челтәрләр һәм корылмаларның төзексезлегә аркасында су агызып чыгуга, шулай ук газ,

тротуарларга, урамнарга һәм ишегалды территорияләренә агып төшүгә, су агызып жибәрүгә яисә агызып жибәрүгә юнәлдерелгән чараларны күздә тотарга.»;

түбәндәге эчтәлектәге 71.2 пунктны өстәргә:

«71.2.Биналарның, биналарның, корылмаларның архитектур яктыртуын кичке сәгатьләрдә сәнгатьле визуаль мохит формалаштыру, архитектура, тарих һәм мәдәният һәйкәлләрен, инженерлык һәм монументаль сәнгать һәйкәлләрен, МАФ, өстенлекле һәм истәлекле объектлар, ландшафт композицияләрен караңгыдан һәм образлы интерпретацияләүдән ачыклау өчен кулланырга тәкъдим ителә. Архитектур яктыртуны стационар яки вакытлыча яктырту жайланмалары ярдәмендә, башлыча, аларның фасад өслекләрен тышкы яктырту өчен оештырырга тәкъдим ителә.

71.3.утилитар тышкы һәм архитектур яктыртуның стационар жайланмаларында энергиянең нәтижәле яктылык чыганаclarы, нәтижәле яктырту приборлары һәм системалары, эшләнмәнең дизайны һәм эксплуатация характеристикалары һәм гамәлдәге милли стандартлар таләпләренә жавап бирә торган материаллар куллану тәкъдим ителә.

71.4.Архитектур яктырту жайланмаларында ак яки төсле ут чыганаclarын, яктылык һәм төсләр адаптациясенә формалаштырыла торган шартларын исәпкә алып, торак пунктның конкрет киңлегендә яки яктылык ансамблендә эшләүче барлык төркемнәрнең яктырту жайланмалары белән барлыкка килә торган суммар күрү эффекты кулланырга киңәш ителә.

71.5.Яктырту жиһазларыннан файдалану тәртибен проектлаганда тәүлекнең караңгы вакытында муниципаль берәмлек территорияләренең электр энергиясен рациональ файдалану һәм визуаль төрлеләгән тәэмин итү максатларында кичке эш вакытында, төнлә, бәйрәмнәрдә, шулай ук сезонлы режимда эшләнүнең төрле режимнарын күздә тоту тәкъдим ителә.»;

«Автотранспорт чараларын озак һәм кыска сроклы саклау стоянкаларын тоту» бүлеген «парковканы урнаштыру» бүлегенә үзгәртәргә;

түбәндәге эчтәлекле «Рекреацион билгеләнәштәге ижтимагый территорияләрне төзекләндерү» бүлеге өстәргә:

«Рекреацион билгеләнәштәге ижтимагый территорияләрне төзекләндерү

«99.1. Рекреацион билгеләнәштәге территорияләрдә төзекләндерү объектларына аеруча саклана торган табигать территорияләренең, ял итү зоналары, парклар, урман-парк зоналары, шәһәр урманнары, бакчалар, бульварлар, скверлар һәм торак пунктның планлаштырылган структурасының башка шундый элементлары керә (алга таба - рекреация объектлары).

99.2.Рекреация объектларын проектлау һәм төзекләндерү түбәндәгеләрне күздә тотта:

а) урман-парк зоналары өчен: табигать мохитен саклау, тотрыклы эшләргә сәләтле экосистемалар булдыру, урман паркының төрле зоналарында файдалану һәм рәхсәт ителгән чаралар режимын билгеләп, ландшафтларның һәм утыртмаларның кыйммәтләренә карап территорияне функциональ зоналарда зоналарга билгеләү;

б) парклар һәм бакчалар өчен: агачларның һәм агачларның декоративлыгын аз кыйммәтле булган үсемлекләрне утырткан, авыруларны, иске, коратив булмаган, агачларның декоратив-яфраклы һәм матур чәчәкле формаларына алмаштыру, агачларның һәм куакларның декоратив-яфраклы һәм матур формаларына алмаштыру, яшелләндерүнең төрле төрләрен һәм алымнарын куллану, ландшафтны төзекләндерү, жәяүлеләр өчен коммуникацияләр булдыру, ял майданчыкларын, балалар өчен уен, балалар спорт һәм балалар өчен инклюзив майданчыкларын, барлык категорияләрдәге халык өчен спорт майданчыкларын оештыру, парк корылмаларын урнаштыру;

в) бульварлар һәм скверлар өчен: агачларның һәм үсемлекләрнең декоратив яктан аз кыйммәтле төрләрен югалткан авыруларны, иске, корабльгә яраксыз үсемлекләрне алып ташлау, аларны агачларның һәм куакларның декоратив-яфраклы һәм матур чәчәкле формаларына алмаштыру, юл читендәгә һәм якындагы агачлар арасындагы ераклыкны булдыру һәм арттыру, утыртуның махсус технологияләрен кулланып, аеруча зур үлчәмле утырту материалын куркыныч зонадан читтә утырту, жәяүлеләр коммуникацияләрен булдыру;

г) шәһәр урманнары өчен: Россия Федерациясенең урман законнары һәм Россия Федерациясе Табигать ресурслары һәм экология министрлыгының хокукый актлары нигезләмәләре нигезендә төзекләндерү, файдалану һәм тәрбияләү чараларын гамәлгә ашыру.

99.3.Рекреация объектларын төзекләндергәндә өслекне, декоратив-гамәли бизәлеш элементларын, архитектура-декоратив яктырту жиһазларын колористик хәл итүне, яшелләндерүнең пейзажлы характерын формалаштыруны, шулай ук су жайланмаларын урнаштыруны, бәдрәф кабиналарын, эчә торган фонтаннарын, эскәмияләрне, урналарны, чүп-чар өчен кече контейнерларны урнаштыруны күздә тотарга.

99.4.Рекреация объектлары территориясендә урнаштырыла торган вак сугару сәүдәсе һәм туклану объектлары капитал булмаган һәм объектка килүчеләр керә алырлык бәдрәф белән проектларга, шулай ук эчемлекләр, мороженый һәм башка эзер азык-төлек продуктлары белән сату итү өчен күчмә тележеклар урнаштыру тәкъдим ителә.

99.5.Рекреация объектына килүчеләрнең су объектлары янында булуының иминлеген тәмин итү максатларында, ландшафт шартларына һәм яр буе линиясенең характерына бәйле рәвештә, су объектларының күренеп тора торган коймасын урнаштыру тәкъдим ителә.

99.6.Рекреация объектлары территориясендә яшелләндерүне проектлаганда:

-гамәлдәгә агач-куаклык, төсле-декоратив үсемлекләр һәм газ үләннәре, аларның тереклек сәләте һәм тотрыклылыгын бәяләргә;

-чүп үләннәрен, корткычларны һәм агач-куак авыруларын, чәчәкле-декоратив үсемлекләрне һәм газ үләннәрен ачыкларга һәм исәпкә алырга, аларны рекреация объектыннан алып ташлау чараларын эшләргә;

- үсемлекләрне тукландыру шартларына туфрақ диагностикасы ясарга;

- үләннәр капламын, агач-куак һәм яр буе үсемлекләрен саклауны ял итү зонасының гомуми майданының 80%ыннан да ким булмаган тәмин итәргә;

- сулыкның ярларын яшелләндерүне һәм формалаштыруны тәмин итәргә.

99.7.Паркларны проектлаганда, ландшафт-климат шартларын исәпкә алып, киселгән рельефта, сулыклар, елгалар, паркларны урман утыртмалары белән мәшгуль территорияләрдә оештырырга.

Паркларны яшелләндергәндә өлеге климат зонасына хас булган үсентеләр һәм үсемлекләр төрләре типларын файдалану тәкъдим ителә.»;

түбәндәгә эчтәлекле «жәяүлеләр коммуникацияләрен, шул исәптән тротуарларны, аллеяларны, сукмакларны, сукмакларны оештыру» бүлеге өстәргә:

«Жәяүлеләр өчен коммуникацияләр, шул исәптән тротуарлар, аллеялар, юллар, сукмаклар оештыру

169.1. Торак төзелеше территориясендә жәяүлеләр коммуникацияләрен төп һәм икенчел жәяүлеләр өчен коммуникацияләр булдыруны исәпкә алып проектларга.

Ижтимагый , житештерү һәм башка биналар һәм корылмаларның жәмәгать транспорты тукталышлары, социаль әһәмиятле объектлар, мәдәният һәм спорт учреждениеләре, рекреацион билгеләнештәге территорияләр белән элемтәсен тәмин итүче жәяүлеләр коммуникацияләре, шулай ук ижтимагый территорияләр һәм рекреацион

билгеләнештәге территорияләр составындагы төп объектлар һәм функциональ зоналар арасында элементә төп юнәлешләргә керә.

Икенчел өлешләргә биналар, төрле объектлар һәм төзекләндерүнең элементлары арасындагы элементәне тәмин итүче жәяүлеләр коммуникацияләре, шулай ук яшелләндерелгән территорияләрдә жәяүлеләр коммуникацияләре керә.

169.2. Жәяүлеләр агымнарының тәүлекнең төрле вакытында интенсивлығын исәпкә алырга кирәк.

169.3. Жәмәгатьчелек фикерен исәпкә алып, жәяүлеләр йөри торган маршрутларда жәяүлеләр өчен куркыныч маршрутлар куллану урыннарында ясалма киртәләр булдыру, шулай ук транспорт инфраструктурасы, социаль хезмәт күрсәтү, сәламәтлек саклау, мәгариф, мәдәният, физик культура һәм спорт объектларына уңайлырак якин килү максатларында жәяүлеләр өчен чыгу юлларын күчерү.

169.4. Жәяүлеләр өчен юлларны ябу юлда йөргәндә уңайлы һәм тузуга чыдам булуны күздә тоту.

169.5. Жәяүлеләр коммуникацияләрен планлаштырганда жәяүлеләрне кыска вакытлы ял итү өчен урыннар булдырырга, шул исәптән МГН (мәсәлән, эскәмияләр).

169.6. Жәяүлеләр өчен уңайлы мохит тудыру максатында жәяүлеләр коммуникацияләрен яшел утыртмаларның төрле төрләрен куллану юлы белән яшелләндерү.

169.7. Төп жәяүлеләр коммуникацияләрен төзегәндә өслекнең каты төрләрен кулланырга.

169.8. Икенчел жәяүлеләр коммуникацияләрен булдырганда төрле өслекләрдән файдаланырга:

а) торак пункт скверлары, бульварлары, бакчалары юлларын өслекләрен тыгыз бәйләгән каты өслек төрләре һәм элементлар белән урнаштырырга тәкъдим ителә;

б) эре яшелләндерелгән территорияләр һәм рекреацион билгеләнештәге территорияләр юллары төрле төрдәге йомшак яисә катнаш өслек белән, жәяүлеләр сукмаклары - табигый грунт өслекле булырга тиеш.

169.9. Кечкенә торак пунктларда жәяүлеләр зонасын шундый торак пунктның үзәгендә һәм (яисә) халыкның төп жәлеп итү үзәгендә урнаштырырга һәм (яисә) төзекләндерергә.»;

«Мондый йортларның чикләре төзелмәгән яисә төзелгән күпфатирлы йортлардагы урыннарның милекчеләреннән һәм (яисә) башка законлы хужаларының түбәндәге эчтәлекле «катнашу тәртибе, шул исәптән финанс, милекчеләре һәм (яисә) башка законлы хужалары» бүлгегә өстәргә:

«Шундый йортлар чикләрендә төзелмәгән яисә төзелмәгән күпфатирлы йортлардагы биналарның, төзелмәләрнең, корылмаларның, жир кишәрлекләренең (милекчеләреннән һәм (яисә) башка законлы хужаларынан тыш) катнашу тәртибе) янәшәдәге территорияләр каравында.

179.1. Якин-тирә территорияләренә тоту буенча эшләр төрләре исемлегенә түбәндәгеләр керә:

а) жәйге һәм кышкы чорда якин территорияне каплау, шул исәптән:

якин территорияне чистарту һәм себерү;

якин территорияне юу;

якындагы территорияне бозлавыкка каршы чаралар белән посыпка ясау һәм эшкәртү;

яңа гына яуган карны өемнәргә яисә өемнәргә салу;

агымдагы ремонт;

б) газонларны карап тоту, шул исәптән:

тимер тырмалар белән өслекне тырнау;

үләннәрне чаптыру;

чабылган үләнне һәм яфракларны жыю

чүп-чардан чистарту;

су сиптерү;

в) агач һәм куакларны карап тоту, шул исәптән:

коры ботаклар һәм вак коры ботаклар кисү;

киселгән ботакларны жыю;

иркен бәкеләр уталу һәм йомшарту.

агач төбенә су сибү;

г) төзекләндерүнең башка элементларын тоту, шул исәптән эш төрләре буенча:

чистарту;

агымдагы ремонт.

179.2.Гражданныр һәм оешмалар төзекләндерү проектын гамәлгә ашыруның барлык этапларында муниципаль берәмлек территориясен төзекләндерү чараларын гамәлгә ашыруда катнашуга жәлеп ителә.

179.3.Барлык гражданнырга һәм оешмаларга территорияне төзекләндерү яки үстерүнең конкрет проектын гамәлгә ашыруда кызыксынучы затлар арасында бәхәсләр килеп чыгуны булдырмау максатында территорияне төзекләндерү буенча фикер алышу, планлаштыру һәм чараларны гамәлгә ашыру процессында катнашу өчен тигез мөмкинлекләр бирелә. Шул ук вакытта гражданныр һәм оешмалар төзекләндерелә торган территорияләрнең потенциалы кулланучыларына мөмкин кадәр күбрәк күләмдә жәлеп итү буенча барлык планлаштырылган чаралар турында мәгълүмат бирәләр.

179.4.Территорияне үстерү проектын турында фикер алышуга гражданнырны жәлеп итү уздырыла торган чараларда торак пунктта яшәүчеләрнең шәхси катнашуын да, «Интернет» чөлтәре ярдәмендә электрон формада катнашуны күздә тоты торган төрлө жәлеп итү форматларын кулланып тәэмин ителә.

2.Әлеге карарны Татарстан Республикасының хокукый мәгълүматының рәсми порталында һәм жирлекнең махсус мәгълүмат стендларында бастырып чыгарырга.

3. Әлеге карар рәсми басылып чыккан көннән үз көченә керә.

4.Әлеге карарның үтөлешен тикшереп торуны шәһәр тибындагы Апас поселогы Башкарма комитеты житәкчесенә йөкләргә.

«Шәһәр тибындагы Апас поселогы» муниципаль

Берәмлеге башлыгы,

Апас шәһәр жирлеге Советының рәисе

А.Г. Жиһаншин